

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันอังคารที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง และพลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเปิดการประชุม ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๙ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปผลการประชุมได้ ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

จำนวน ๑ เรื่อง

- รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างเสริมเศรษฐกิจฐานราก ชีวีต และชุมชน ของคณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

ที่ประชุมรับทราบ

(๒) รับรองรายงานการประชุม

ไม่มี

(๓) กระตุ่ถาม

ไม่มี

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการปรับปรุงและจัดทำนโยบายอัตราค่าไฟฟ้า คณะกรรมการการพลังงานพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการพลังงาน (พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์) และประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตามและเสนอแนะด้านพลังงานไฟฟ้า (พลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้า และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีระบบผลิต - ส่ง - จำหน่ายไฟฟ้า ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดพลังงานไฟฟ้า โดยปัญหาและอุปสรรคโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าในปัจจุบัน มี ๕ ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยแรก คือ ประเภทของผู้ใช้ไฟฟ้าและอัตราค่าไฟฟ้าในปัจจุบัน เนื่องจากเกิดผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทใหม่ที่มีความต้องการต่างไปจากเดิม กลุ่มที่ส่งผลกระทบต่อทั้งระบบคือทำให้ระดับความต้องการปริมาณไฟฟ้าผันผวนมาก ได้แก่ กลุ่ม PRODUSER (Producer + Consumer) คือการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาผลิตไฟฟ้าไว้ใช้เอง และบางคนได้นำไฟฟ้าที่ผลิตได้ไปขายให้ผู้ใช้ไฟฟ้าย่อยอื่น ซึ่งเรียกว่า Peer to Peer (P2P) ผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสองกลุ่มนี้จะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การไฟฟ้าเสียหายได้และทำให้ผู้ใช้ไฟฟ้าในระบบต้องมีภาระเรื่องเงินชดเชยอุดหนุนให้ผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกล ถือว่าเป็นการสร้างความเป็นธรรมแก่สังคม ปัจจัยที่ ๒ ระบบการผลิต มีการใช้ก๊าซธรรมชาติมาก การซื้อขายไฟฟ้าจากเอกชนที่มีสัญญาระยะยาว ค่าใช้จ่ายนโยบายภาครัฐมีแนวโน้มสูงมากขึ้นทุกปี ปัจจัยที่ ๓ ระบบส่งและระบบจำหน่าย มีการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน และให้เอกชนซื้อขายไฟฟ้ากันเองทำให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ใช้ไฟฟ้าปกติ ปัจจัยที่ ๔ ประสิทธิภาพการบริหารเงินกองทุนพัฒนาไฟฟ้า เนื่องจากการใช้เงินกองทุนในการกำหนดโครงการต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อนกับโครงการพัฒนาชุมชนโดยใช้งบประมาณของ อบต. อบจ. และเทศบาลที่มีงบประมาณอยู่แล้ว และปัจจัยที่ ๕ ปัญหาของประสิทธิภาพในการกำกับดูแลเงินกองทุนพัฒนาไฟฟ้า โครงสร้างค่าไฟฟ้าที่ให้เอกชนซื้อขายไฟฟ้ากันเองได้ทำให้เป็นภาระกับผู้ใช้ไฟฟ้าที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ค่าไฟฟ้าฐานและค่าไฟฟ้าผันแปรมีค่าใช้จ่ายตามนโยบายภาครัฐ ประชาชนยังไม่เข้าใจกลไกของการปรับค่าไฟฟ้าตามสูตร Ft ดังนั้น รัฐจึงต้องดำเนินการปรับปรุงและจัดทำนโยบายอัตราค่าไฟฟ้าใหม่ทั้งระบบเนื่องจากในขณะนี้สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กำลังศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำนโยบายค่าไฟฟ้าใหม่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๘ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี Disruptive Technology ซึ่งกระทบต่อโครงสร้างกิจการไฟฟ้าไทย ประกอบกับสถานการณ์โรคระบาด COVID -๑๙ ซึ่งกระทบต่อการใช้ไฟฟ้าที่ลดลงอย่างมาก จึงจำเป็นต้องปรับการพยากรณ์ความต้องการใช้ไฟฟ้าใหม่และปรับปรุงแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศใหม่ คณะกรรมการจึงได้มีข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายอัตราค่าไฟฟ้า โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ โดยให้คงใช้โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าที่มีระดับราคาเดียวกันทั่วประเทศตามลักษณะการใช้ไฟฟ้า (Uniform Tariff) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันต่อไป แต่ให้ชะลอและปรับลดการลงทุนของ ๓ การไฟฟ้าลง เนื่องจากกำลังผลิตสำรองอยู่ในระดับสูง และปรับลดหลักเกณฑ์ผลตอบแทนการลงทุน (ROIC) ลงอีก นำเงินจากการลงทุนและการปรับลดผลตอบแทนมาใช้ปรับลดค่าไฟฟ้าเพื่อลดภาระ

ของประชาชน และระยะที่ ๒ ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙ เสนอให้ปรับโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าใหม่ ทั้งระบบ รองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยยังคงหลักเกณฑ์การกำหนดค่าไฟฟ้าเป็นแบบราคาเดียวกันทั่วประเทศ ตามลักษณะการใช้ไฟฟ้า (Uniform Tariff) ตามเดิมต่อไป และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคทั้ง ๕ ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ดังนี้ ควรกำหนดค่าบริการการใช้โครงข่าย ค่าบริการ สายส่ง ค่า BALANCING SERVICE กำหนดประเภทผู้ใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจากเดิม กำหนดอัตราค่าไฟฟ้า สำหรับผู้ใช้บางประเภท ส่งเสริมให้ผู้ผลิตไฟฟ้า สามารถจัดหาเชื้อเพลิงการผลิตได้ การทำสัญญาซื้อขาย ไฟฟ้าควรมีความยืดหยุ่น ทบทวนค่าใช้จ่ายนโยบายภาครัฐ ควรพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าเป็น Smart/ Micro Grid ไม่สนับสนุนให้เอกชนลงทุนในระบบส่ง – จำหน่ายเข้าซื้อมกับภาครัฐ ปรับปรุงการจัดทำ ค่า Ft ให้มีความชัดเจน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ เข้าใจหลักเกณฑ์และการ กำหนดอัตราค่าไฟฟ้า และทราบผลการปฏิบัติงาน กำกับดูแล การส่งจ่ายไฟฟ้า รวมถึงสร้างจิตสำนึกแก่ ประชาชนในการใช้พลังงานที่ต้องรักษาสีสิ่งแวดล้อม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดำเนินการต่อไป

๔.๒ รายงานสรุปผลการดำเนินงาน รอบ ๑ ปี (๒๔ กันยายน ๒๕๖๒ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) คณะกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล พิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้าง ธรรมาภิบาล (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ) และกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการ ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมการ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น จำนวน ๔ คณะ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามภารกิจของ คณะกรรมการ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทำกรทุจริตและประพฤติมิชอบ
๒. คณะอนุกรรมการการเสริมสร้างธรรมาภิบาล
๓. คณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์
๔. คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

ด้านการปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาลโดยคณะกรรมการ ได้ดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุม โดยดำเนินการ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เชิญหน่วยงานหรือบุคคลเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ รวมถึงการเดินทางศึกษาดูงานและการจัดสัมมนา พิจารณาศึกษาเชิงลึกเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่สะท้อนถึงสภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข เสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อพิจารณาเห็นชอบและจะส่งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

จากนั้น คณะอนุกรรมการทั้ง ๔ คณะได้รายงานผลการดำเนินงานของแต่ละคณะตามลำดับ ดังนี้

๑. ประธานคณะอนุกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พลเอก สำเริง ศิวาดำรงค์) รายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่า คณะอนุกรรมการมีการประชุม ๓๐ ครั้ง ได้ดำเนินการศึกษาตรวจสอบการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น โดยอนุกรรมการได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระเบียบต่าง ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว รวมทั้งศึกษา รวบรวมคำพิพากษาของศาลปกครองที่เกี่ยวกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ เช่น พิจารณาศึกษาในประเด็นตรวจสอบการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน รวมถึงศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้เกิดความโปร่งใส สุจริตและเที่ยงธรรม กรณีศึกษา การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ และการจัดซื้อเครื่องอากาศยานไร้คนขับหรือโดรน พร้อมอุปกรณ์จำนวน ๖ ชุด ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ พิจารณาศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กรณีศึกษา มาตรการป้องกันและการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้านการบริหารสัญญา

๒. ประธานคณะอนุกรรมการการเสริมสร้างธรรมาภิบาล (หม่อมหลวงสกุล มาลากุล) รายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่า คณะอนุกรรมการ มีการประชุม ๓๐ ครั้ง ได้ดำเนินการศึกษาเรื่องต่าง ๆ เช่น พิจารณาศึกษากรณีการดำเนินการบังคับคดีเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้หน่วยงานเป็นฝ่ายชนะคดี พิจารณาศึกษาประเด็นการจัดซื้อชุดของใช้ประจำวัน (Care Set) คนชราป้องกันการแพร่เชื้อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid - ๑๙) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พิจารณาศึกษากรณีที่รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณในการนำคนไทยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ เข้ากักตัวในพื้นที่ State Quarantine เป็นระยะเวลา ๑๔ วัน เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พิจารณาศึกษากรณีการให้กู้ยืมเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

๓. รองประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ (นายประสิทธิ์ ปทุมาร์กษ์) รายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่า คณะอนุกรรมการได้พิจารณาเรื่องร้องเรียน จำนวน ๒๕ เรื่อง พิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๑๔ เรื่อง และอยู่ระหว่างการพิจารณา ๑๑ เรื่อง เรื่องที่พิจารณาเสร็จแล้ว เช่น กรณีปัญหาการใช้สิทธิจุดผ่อนปรนและผู้บุกรุกในตลาดนัดจตุจักรและขอความช่วยเหลือลดดอกเบี้ยค้างชำระจากค่าเช่าที่ไม่เป็นธรรม เรื่องร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม กรณีผู้ร้องถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีขอความช่วยเหลือสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี กรณีขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อนของคณะผู้บริหารสถาบันการเงินหนองพันจันทร์ สำหรับเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณา เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ กรณีให้ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ กสทช. ในการออกมาตรการ แจกอินเทอร์เน็ต ๑๐ GB และอินเทอร์เน็ตบ้าน ๑๐๐ Mbps ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา ๒๐๑๙ (Covid - ๑๙) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างกระปุกออมสินไม่โปร่งใสของกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)

๔. ประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล (นางสาวตาวน้อย สุทธินิภาพันธ์) รายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีผลกระทบโดยตรงกับเป้าหมายหลักของการปฏิรูปประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพราะเมื่อการทุจริตคอร์รัปชันลดลง การจัดสรรทรัพยากรโดยรัฐบาลจะถูกระบายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทำให้ความเหลื่อมล้ำลดลง ซึ่งปัจจุบันมีโครงการและกิจกรรมภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ดำเนินการไปแล้ว ๗๓ กิจกรรม โดยกิจกรรมหลักเป็นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันการทุจริตและการปลูกฝังวัฒนธรรมสุจริตให้กับเจ้าพนักงานของรัฐ โดยมีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสภาครัฐ (ITA) เป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยที่ตัวชี้วัดดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ส่งผลกับการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศ การสร้างสัมพันธ์ไมตรีและการได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ มีผลกระทบโดยตรงกับระบบเศรษฐกิจและการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ คณะกรรมการจึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นปฏิรูปที่ ๑ ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง เช่น ควรจัดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนภาคบังคับเกี่ยวกับการสร้างพฤติกรรมและวัฒนธรรมสุจริตให้กับนักเรียน จัดให้มีโครงการสร้างเครือข่ายเพื่อให้ประชาชนร่วมมือกันเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการทุจริตในหมู่บ้านและชุมชน ประสานความร่วมมือสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนร่วมกันต่อต้านการทุจริตด้วยการทำกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) จัดกิจกรรมการให้เครดิตกับคนทำดี (Social Credit) เพื่อสนับสนุนให้คนไทยประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดี ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ด้านการป้องปราม ต้องมีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสภาครัฐ (ITA) จัดทำระบบศูนย์ข้อมูลราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้มีความโปร่งใส ปลอดภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน พัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ด้านการปราบปราม พัฒนาระบบการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียน การไต่สวน และการฟ้องคดี การดำเนินการปฏิรูปกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการปราบปราม การทุจริต และประพฤติมิชอบ ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ด้านบริหารจัดการ ควรลดใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ พัฒนาศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) จัดตั้งองค์กรต้านคอร์รัปชันในแต่ละจังหวัด ให้เป็นสาขาขององค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เพื่อขยายผลโครงการต่าง ๆ

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้ อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ทุกฝ่ายควรต้องร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีหลายเรื่องที่ต้องดำเนินการ เช่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการทุจริตโดยต้องพิจารณาถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การเข้าถึงข้อมูลและการแจ้งเบาะแส การเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบได้ การดำเนินการพิจารณาคดีทุจริตต้องมีความรวดเร็ว การแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐและการทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการทุจริต ควรต้องให้ภาคเอกชนเข้ามาตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐ

จากนั้น ประธานคณะกรรมการสิทธิการ (พลเรือเอก ศิษณุวัชร วงษ์สุวรรณ) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า เกี่ยวกับกรณีการมีส่วนร่วมและการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน คณะกรรมการได้จัดให้มีโครงการสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง โดยใช้ QR Code เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ซึ่งจะได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมหารือพิจารณาวิธีการดำเนินการ และขอรับข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภาไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ในเด็กและเยาวชน คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสพิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส (นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์) ร่วมด้วยรองประธานคณะทำงานเสริมสร้างความรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในเด็กและเยาวชน (ดร.ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ชนะอนง) และเลขาธิการมูลนิธิธรรมาภิบาลพนัน (นายธนากร คมกฤส) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ปัจจุบันการพนันออนไลน์มีทิศทางการเติบโตที่เพิ่มขึ้น โดยการพนันปรากฏในสื่อออนไลน์รูปแบบต่างๆ ทั้งในลักษณะของเว็บพนันโดยตรง หรือการพนันผ่านรูปแบบคาสิโนออนไลน์ หรือแอบแฝงมาในลักษณะของเกมออนไลน์ อีกทั้งมีการโฆษณาการพนันผ่านสื่อเพื่อเผยแพร่ โดยใช้กลุ่มบุคคลหลากหลายอาชีพ ที่เป็นบุคคลที่มีผู้ติดตามเป็นจำนวนมาก เช่น Net Idol Influencer เป็นต้น ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเด็กและเยาวชน ส่งผลให้มียุวกพนันหน้าใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกำกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง อีกทั้งข้อมูลจากการวิจัยหลายฉบับพบว่า การเล่นพนันเป็นพฤติกรรมเสี่ยงประเภทแรก ๆ ที่เด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้อง โดยอัตราการติดพนันในเด็กและเยาวชนมีอัตราที่สูงกว่าอัตราการติดพนันในผู้ใหญ่ ๒ – ๔ เท่า นอกจากนี้ ผลการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบการพนันในประเทศไทย ประจำปี ๒๕๖๒ ของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันร่วมกับศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ ซึ่งเก็บข้อมูลกับประชาชนทั่วไปยังพบว่า คนไทยร้อยละ ๕๗ เล่นการพนัน และคนไทยที่เริ่มเล่นพนันครั้งแรกมีอายุต่ำสุด ๗ ปี โดยประเภทของการพนันออนไลน์ที่คนไทยนิยมเล่นมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ บาคาร่า เสือมังกร เกมสล็อต พนันทายผลกีฬาและอื่น ๆ ซึ่งเหตุผลสำคัญที่เล่นพนันออนไลน์เพราะว่ามีความสะดวก สามารถเล่นได้ตลอดเวลา สามารถฝากถอนเงินจากระบบได้อย่างรวดเร็ว และคิดว่าสามารถปกปิดตัวตนเป็นความลับได้ รวมถึงกลยุทธ์ของเจ้ามือพนันออนไลน์ที่โฆษณาให้เชื่อได้ว่าจะไม่ถูกโกง จัดโปรโมชั่นน่าสนใจ มีรูปแบบการเล่นพนันที่หลากหลาย และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าการพนันในระบบปิด โดยองค์ประกอบสำคัญของการพนันมี ๓ ประการ คือ ๑) การตัดสินใจเดิมพัน (Consideration) ๒) โอกาสหรือความบังเอิญ (Chance) ๓) เงินหรือรางวัล (Prize) ดังนั้น คำนิยามของการพนัน จึงหมายถึง “การเอาเงินหรือของมีค่าไปเสี่ยงกับกิจกรรมที่มีผลลัพธ์ขึ้นอยู่กับความบังเอิญหรือความไม่แน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัล” และเพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการพนันโดยเฉพาะการพนันออนไลน์ที่กระทบต่อเด็กและเยาวชน จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลด

ผลกระทบจากการพนันออนไลน์ในเด็กและเยาวชนเพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

๑. การผลักดันประเด็นการรู้เท่าทันพนันออนไลน์เป็นวาระสำคัญเร่งด่วน โดยผลักดันเชิงนโยบายเพื่อสื่อสารความเข้าใจ และวางแผนการสื่อสารสาธารณะให้มีข้อความหลัก (Key Message) ไปในทิศทางเดียวกันผ่านช่องทางสื่อหลักและสื่อออนไลน์

๒. การสร้างและพัฒนาให้เกิดกลไกในกำกับของรัฐเพื่อทำหน้าที่บูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยผลักดันให้เกิดคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและลดผลกระทบเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์และการศึกษาความเป็นไปได้และผลักดันให้เกิดกองทุนหรือระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อป้องกันและลดผลกระทบเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์

๓. การสร้างองค์ความรู้ จัดการความรู้ และเผยแพร่ โดยติดตามสถานการณ์การพนันออนไลน์ การวิจัย และพัฒนาทรัพยากรบุคคล พัฒนาระบบเรียนรู้ออนไลน์ (E-learning) สำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

๔. ส่งเสริมบทบาทและระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการป้องกัน ลดผลกระทบให้คำปรึกษา และบำบัดเยียวยา โดยส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมของผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อมวลชน ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด และเพิ่มศักยภาพการป้องกัน ช่วยเหลือ ค้ำครอง และเยียวยา

๕. การสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเฝ้าระวัง และส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ปัญหาการพนันออนไลน์ในเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญที่เป็นภัยร้ายแรงและควรจะเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากสังคมไทยยังเป็นสังคมที่การพนันเป็นเรื่องที่สามารถพบได้ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือสลากออมสินก็เป็นการเสี่ยงโชคที่จัดเป็นการพนันรูปแบบหนึ่ง สังคมไทยจึงเป็นสังคมที่สามารถสร้างนักพนันได้ตั้งแต่วัยเยาว์มาตลอด ซึ่งการแก้ไขปัญหาต้องอาศัยความร่วมมือด้านสังคมอย่างกว้างขวาง ประกอบกับการพนันออนไลน์มีผลกระทบเป็นวงกว้าง และนำไปสู่ปัญหาด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาชีวิต ปัญหาทรัพย์สินปัญหาสุขภาพ ปัญหาสังคม และปัญหาเศรษฐกิจ โดยจากข้อมูลการจับกุมการพนันออนไลน์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ - มกราคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมามีการจับกุมนักพนันได้มากกว่า ๑๗๐ คน มีทุนพนันหมุนเวียนกว่า ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ดังนั้น จึงขอเสนอแนะมาตรการการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเฝ้าระวัง และส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายตามที่กรรมการเสนอ โดยอยากให้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการคุ้มครองการพนันทางอินเทอร์เน็ตของสหรัฐอเมริกา จำนวน ๒ ฉบับ คือ ๑) The Interstate Wire Act (IWA) เป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญในการห้ามการทำธุรกรรมในการส่งเงินเติมพื้นที่เกิดจากการพนันทางอิเล็กทรอนิกส์ และ ๒) The Unlawful Internet Gambling Enforcement Act of ๒๐๐๙ (UIGEA) เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการพนันทางอินเทอร์เน็ต โดยมุ่งเน้นในการจำกัดเส้นทางการธุรกรรมทางการเงินที่เกิดจากการพนัน จำกัดการโฆษณาหรือเชิญชวนให้เล่นการพนันทางอินเทอร์เน็ต และจำกัดเส้นทางการธุรกรรมของผู้ผลิตการพนันออนไลน์ จากสาระสำคัญของกฎหมายทั้งสองฉบับที่กล่าวมา ประเทศไทยควรนำมาศึกษาและมุ่งเน้นให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมความผิดในการพนันออนไลน์เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่สามารถนำไปดำเนินการได้ คือ การแบ่งกลุ่มของบุคคล

ผู้มีโอกาสติดการพนันออกเป็น ๓ กลุ่ม และใช้วิธีแก้ปัญหาและจัดการในรูปแบบที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ คือ ผู้ที่ไม่เคยเล่นการพนันเลยหรือไม่มีประสบการณ์เช่นเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้ควรจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยให้ครูมีวิธีการเรียนการสอนให้เด็กได้เข้าใจว่า การพนันมีความเสี่ยงและมีโอกาสที่จะได้เงินรางวัลจากความเสี่ยงนั้นน้อยมาก โดยอาจสอนผ่านการเล่นเกมจากหลักคณิตศาสตร์ที่สนุกสนาน หรือการอธิบายเหตุการณ์จริงของผู้เล่นการพนันว่ามีความเสี่ยงอย่างไร กลุ่มที่ ๒ คือ ผู้ใหญ่ที่มีรายได้น้อยหรือประสบปัญหาจากการขาดรายได้ ซึ่งการป้องกันที่ดีที่สุด จะต้องลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจน กลุ่มที่ ๓ คือ กลุ่มบุคคลที่มีความโลภซึ่งมีอยู่ในทุกช่วงอายุ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะมีการศึกษา มีความรู้ และมีความมั่นใจในความรอบรู้ของตนเอง ซึ่งวิธีป้องกันที่ดีที่สุด คือ การอบรมให้เข้าใจว่าความสุขที่แท้จริงมิได้เกิดจากมูลค่าของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ต้องมีคุณค่าของการใช้ชีวิตประกอบกันด้วย นอกจากนี้ การติดการพนันออนไลน์มีปัจจัยที่เกิดขึ้นได้จากผู้ประกอบการสภาพครอบครัว โรงเรียน ครู และสภาพแวดล้อมในชุมชน ดังนั้น เมื่อปัจจัยหลักอยู่รอบตัวของเด็กการแก้ปัญหาที่สำคัญจึงต้องมุ่งเน้นไปที่ตัวเด็กควรมีการปรับสภาพจิตใจและปรับหลักสูตรการเรียนรู้อีกแก่เด็ก โดยนำทฤษฎีทฤษฎีของ Dr. Howard Gardner มาปรับใช้ โดยเฉพาะทฤษฎีปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ทฤษฎีปัญญาด้านความเข้าใจธรรมชาติ และทฤษฎีปัญญาด้านดนตรีมาสอนเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา สมาธิ และสุนทรียภาพ อันเป็นการสร้างตัวตนและหล่อหลอมให้เติบโตโดยมีสำนึกที่ดี และสามารถตัดสินใจเลือกทางการใช้ชีวิตที่ถูกต้องและมีความยับยั้งชั่งใจมากขึ้น

จากนั้น ประธานคณะกรรมการ (นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์) ได้ตอบชี้แจงว่า คณะกรรมการเห็นชอบตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสมาชิก และจะนำไปข้อคิดเห็นเหล่านี้ไปประกอบการพิจารณาและดำเนินการศึกษารายงานที่เหลืออีก ๓ ฉบับ คือ ๑) รายงานว่าด้วยเรื่องการติดเกมในเด็กและเยาวชน ๒) รายงานเรื่องการกลั่นแกล้งกันในโลกออนไลน์ และ ๓) รายงานเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กจากสื่อออนไลน์ ที่จะเสนอมาในที่ประชุมพิจารณาในโอกาสต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา	ไม่มี
(๖) เรื่องที่เสนอใหม่	ไม่มี
(๗) เรื่องอื่น ๆ	ไม่มี

เลิกประชุม เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

